

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Bonis damnatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96158](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96158)

fidet marito, & sic tunc sufficit sibi exceptio, quia cui damne ac-
tionem multo magis exceptionem. Et hoc tenet glo. hic. Et post
fidet filius, & tunc non debet hoc agitari via ordinaria: sed sum-
matim, & cognitio quod sit creditus, debet solvere filius viro. l.
res. s. res. infra. de iure filii. cognoscendo summarie. & de plano.
4 vt ibi dicitur. ¶ Alio modo hec l. sed iustitia. facit, quod actio de do-
te nascatur soluto matrimonio, ibi dicitur, humanitatis intuitu.
d sic si hic nascatur humanitatis intuitu, & nascitur soluto matri-
monio: ergo alia nascitur constate matrimonio. Quod plene exa-
minauit in l. i. constante. s. i. sol. mat. in prin. & l. pater. de do. p. r.
5 le. Quero, in quo est ista humanitas? Quicquid dicat gl. dicit, qd
ista humanitas est hic in hoc, qd mulieri dante queritur actio
e de dote, que est de iure civili: ipse in extractis dicitur esse de iure
gentium. l. res. s. de capitis diminutione. Facit quod dixi s. i. i.
l. qd sunt. Secundo est humanitas, qd ista actio nascatur hodie
videbatur obere trahi retro, l. i. s. qui potio in pig. habe-
rideo sicut bona ante damnationem que sita supplicata sunt, ita
dos sed ex humanitate statuitur contrarium. vt retro non trahatur
in istis damnatis. Ad idem facit, quoties in fin. s. de nouatio.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Quinq; legibus. Allegatur iste textus per moder. in l.
de die. s. qui muliere. sup. 2a qui fati s. i. re cogan. quod licet sen-
tentia contra maritū preiudicat vxori. l. i. p. r. s. supra. de
euitio. l. l. d. h. s. si fundus. supra soluto matrim. l. in qua.
dixit Bar. in dicto s. qui mulierem. quod hic limita. nisi esset la-
ta sententia contra maritū super re non dotali. quo casu nō pre-
iudicat etia sciēte vxore. & ita intelligit Bar. hanc doctrinam
in dicto s. qui muliere. & huc tex. adde alii in l. i. marito publi-
co iudicio. s. i. solu. mat. Secundo limitatur dicta conclusio. ni-
si lata sententia culpa mariti. quo casu mulieri preiudicatur si
maritus soluendo sit, & non aliter. l. i. t. i. centum. s. fin. de con-
di. & demonstrat ex hinc in ueta fuit alienatio rei dotalis, vt ma-
rito moueatur lis sciēte vxore.
- b Ale. ¶ Mulier damnatur. An pro delicto vxoris pater dans
dote filie perdat dote. vide Baldum in l. i. d. o. m. j. de iure do-
tium. & tenet quod non. & vide etiam gl. magnam in fin. C. de repu-
in l. dubium. & quod not. Bar. in l. i. s. q. l. in patrio. fol. mat. s. &
quando bona vxoris occupari possunt pro debito mariti. vide
Bal. C. de p. i. i. h. s. i. in l. bona mariti. & in l. ob maritū. in fin.
C. ne vxor pro marito. quod not.
- c Alex. ¶ Debito vxoris. Istud facit ad id quod habetur in casu
l. quamvis. cum seq. ff. solu. mat. Nā ibi intelligendū est. qd soluit
spē nō necessitate. vide Bal. in d. l. ob maritū. C. ne vxor pro
marito. & ad hanc materiā vide omnino Bal. 2. q. 7. in d.
l. i. marito. in prin. s. solu. mat. & quod no. l. y. & Bal. in l. pign.
C. de pig. act. & que no. Rom. in l. i. s. seruus. s. ad Sil. & no. in e.
er l. i. r. de pign. Et an damnato viro sine aliquo processu fiat
executio in dote. vide Bal. in l. j. C. ne fil. pro pat.
- d Alex. ¶ Alia nascitur. An actio de dote sit nata constante ma-
trimonio. vide tex. in l. cū notissimi. s. illud. C. de p. r. r. ann.
- e Alex. ¶ Iure gentium. Quod dicitur in l. i. s. sol. mat. sed in con-
trarium facit tex. in l. ex diuerso. eod. titu.

LEX VII.

- 1 Sedens bonis non debet spoliari vestibus.
- 2 Pannorum appellatione venit zona. qua quis precingitur, & est
largior quam vestis appellatio. numc. 4.
- 3 Leue dicitur secundum qualitatem personarum.
- 4 Iudex potest leues multas extraordinarias erigere pro aptā
do cameram, vel pro soluendo aliquibus nuncijs.
- 1 **D**ivus. ¶ Per istam legē dicunt doct. qd illi qui
cedunt bonis. non debent spoliari vesti-
2 bus. Ita no. per doct. in l. j. C. qui bo. cede. pos. ¶ De
cundo no. hanc legē. qd appellatione pannorum con-
tinetur zona. qua quis precingitur. Simile habetis in l. vestis.
3 circa principium. s. de aur. & arg. leg. ¶ Tertio no. qd leue qd
dicitur, qd est valozis quinque aurorum. Nā ibi dicitur vsq; ad
duos aureos. l. si oleum. cum l. seq. s. de dolo. hic autē dicitur graue.
vel leue secundum qualitatem personarum. l. sed & si susceperit.
s. j. & quod ibi not. s. de iudicij. quod facit ad auth. nisi b. zeno-
res. C. de senten. ex b. zenculo. rect. que dicitur cause viles. & bre-
uiores. ¶ Ultimo videtis hic. qd appellatione pannorum continen-
tur ea qbus quis induitur. & sic videt qd appellatio vestis sit lar-
gior. qd appellatio pannorum. d. l. vestis. s. de auro & arg. eto lega.
& j. de verb. sig. l. verbo. victus. cū duab. legib. sequentib. tamen
cōmunis vsus loquēdi aliter se habet. qd appellatio pannorum est
largior. quā appellatio vestis. Et ideo cū hoc anno quidā legal-
set aliquid omnes pannos suos lane & linte. ille haberet aliquas pe-
tias panni linte. non aptas ad vsum hominis. adhuc ego dixi. qd si
quidē ille habebat aliquas petias panni. causa faciendi pannos
lineos ad vsum. quod cedebat legato. Secus si habebat vena-

pediculis. s. item cum quereretur. s. de auro & argento le-
gat. In cubio debet videre quantum sibi expeditur pro vsu il-
ligant. & illud cedit legato. aliud videtur esse venale. l. cū que
reteretur. s. dana. s. de lega. iij. ¶ Alterius no. quando tu es in
dex maleficio. in vis aptare camerā tuā. nec potes habere pe-
b cunias a cōmuni. vel vis soluer e Balt. iudibus nuncijs pro inuesti-
gando aliquo maleficio. dico qd hoc potes licite facere ex pecu-
nijs. que rediguntur ex quibusdā multis extraordinarijs. & par-
uq; argu. huius legis. in fine. Sufficit enim. qd ista vilia quis
non conuertat in sui vilitatem. sed in vilitatem officij.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Divus. Et istud no. ad intellectū s. in fin. de act.
ibi gl. not. qd est iudex. vide que dixi in l. i. ff. de iustitia. & iurc.
b Ale. ¶ Vis solvere. Adde Bar. per illi. tex. in l. mulctari. C. de
modo mulc. & d. Bal. in l. i. C. de cōmuni. re. alie. qd hic est tex. qd
iudex potest donare modice de fiscalibus. Ad hoc adde Bart.
in l. illud. C. de canon. largi. lib. xi. Sed vtrū ea. que queliunt of-
ficialis extra salariū p. cōsumatur quēdā ex bonis fisci. vide
gl. l. defensionis. C. de iure fil. lib. i. que idē dicit in prelo. tamē vi-
detur reprehendi per l. i. defunctus. in fi. C. arbi. tur. in auth. e.
licentia. per l. y. C. de epif. & cle. & vtrū latius Bal. de cōtrouer.
fend. inter do. & agnatos. c. fi. & Bal. in c. h. de cler. qui inuestit.
fecit. qui dicit gl. in d. defensionis. per multos dānatur. & qd i-
ta gl. de cōsuetudine nō seruatur ita indistincte vt loquitur. & vi-
de d. auth. licentia. & l. quis quis. C. si. cer. p. eta. vbi tenet secutus
Bul. qd presumatur alibi licite queiuisse. Sic no. hic tex. in s. pā
mularia. qd dato qd bona damnatorū veniant publicanda. vt s.
l. i. & in auth. bona damnatorum. C. eod. an veniant indamen-
ta. & hic est tex. qd sunt officialis tā dācantis. qui pecuniam redā-
ctam ex ipis conuertere debet in necessarios officij sui.

LEX VII.

Cum ratio. ¶ Iste est pulcherrim' tex. Hec
lex facit ad qd vtrū per statuta
possit mimi portio filioz. de qua per Dy. in c. dand
tū. de reg. in li. v. p. r. y. in l. sanam. C. de nuptijs.

ADDITIONES.

- a Laud. de Seyff. ¶ Cum ratio. Hic hec lex. qd ratio naturalis
habeatur pro lege. Idus dicit Ange. cōsi. cccvii. qd querere le-
gē. vbi habemus rationem. nihil est aliud. quam infirmitas men-
tis. Et in simili Bal. in l. testū. C. de testib. qd querere rationem
vbi habemus sensum. est infirmitas intellectus. Item dicit Lind.
de p. i. s. in proem. feud. col. ii. qd rationale dicitur ita debet mo-
nere iudicē ad iudicandum sicut ipsa lex. Pro hoc etiam facit
tex. in l. scire. s. scire. autem. de excusat. tutor.
- 1 ¶ Secundum an publicetur vasallo delinquente.

Si in libertinum. ¶ Dyn. inducit hūc s. in
ar. ad qd de vasallo de
linquēte. vtrum publicetur feudum. & de qua per Dyn. in l. sta-
tius. s. Cornelio. i. de iur. fil. Lego plene dixi in l. i. fin. s. si de
vectigalibus. s. de damno. infecto.

Ex bonis. ¶ Not. presumptionem fraudis. quod si
uit bona sua de quo plene dixi in l. post contractum. s. de dona.
1 s. Rectores pro amplianda ciuitate numero hominum. pos-
sunt expendere de bonis communis.

Simplures. ¶ Not. qd rectores debent ampliare
ciuitatem numero hominū. & qd ista
1 est iusta causa expendendi de bonis communis. ¶ Itē not. hic
argu. pro prioribus istius ciuitatis qui habent arbitriū super
bono statu huius ciuitatis. & augmento & vigore illius arbitriū
2 faciunt multas reformationes. ¶ Ultimo no. hic quod dicitur tot
possessores etc. quia est arg. vt quot filij remanserunt ex aliquo.
tot dicatur familie. arg. contra s. de excusat. l. tria onera. quod
dic plene vt dixi in l. qui fundū. s. coheres. in fine. ad le. saleidia.

Succedere quis non potest ei. quem ipse interfecit. & bona
vadunt ad filium. si non super est alius huius sit in eodem gradu.
1 ¶ Succedere quis non potest ei. quem ipse interfecit. & bona
vadunt ad filium. si non super est alius huius sit in eodem gradu.

Preterea. ¶ Not. qd quis non potest succedere ei.
quem ipse interfecit. sed alia bona ve-
1 niunt ad filium. intellige nisi sit alius non interfecit. qui in eodem
gradu sit cū interfecit. l. h. s. fratris. s. si quis alit. test. p. probib.
¶ Item opp. qd ad filium non veniant. nisi ab hostibus. s. i. sol.
mat. Solu. vt ibi dicitur. & l. ei qui mortem. s. de his qui. vt indig.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Preterea. Adde l. Lucius. de in. fil. & ibi Bar. & Bal.
in l. i. C. vnde vir & vxor. in l. hereditate. in fin. C. de his q. vt in-
di. & l. i. s. de his quib. vt ind. Et dū Bart. hic dicit. qd bona. seu
hereditas non deferuntur ad interfecitum. etc. adde qd si statu-
to cauetur. qd si filius occidat patrē. non succedat. qd tunc nihil
minus succedit nepos ex filio. nisi etiā nepos sit culpabilis. pu-

